

GRAU EN CIÈNCIES DE L'ACTIVITAT FÍSICA I DE L'ESPORT

2010 - PEDAGOGIA I PRINCIPIS DIDÀCTICS DE L'ACTIVITAT FÍSICA I DE L'ESPORT

Informació general

- Tipus d'assignatura : Bàsica
- Coordinador : Lluís Albesa Albiol
- Curs: Segon
- Trimestre: Primer
- Crèdits: 6
- Professorat:
 - Marc Carmona Serra <mcarmonas@tecnocampus.cat>

Idiomes d'impartició

- Català
- Castellà
- Anglès
 - Català
 - Castellà
 - Anglès

Competències que es treballen

Bàsica

- Demostrar posseir coneixements en una àrea d'estudi que comparteixi de la base de l'educació secundària general, i s'acostuma a trobar a un nivell que s'apropa a llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi
- Aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació, d'una forma professional per obtenir competències que es demostren per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi
- Tenir la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment en la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que inclouen una reflexió sobre temes rellevants de caire social, científic o ètic
- Desenvolupar aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia
- Poder transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat

Específica

- Realitzar els processos d'ensenyament-aprenentatge relatiu a l'activitat física i de l'esport, amb atenció a les característiques individuals, col·lectives i contextuals de les persones
- Promoure la formació d'hàbits perdurables i autònoms de pràctica de l'activitat física i de l'esport
- Aplicar els principis fisiològics, biomecànics, comportamentals i socials, als diferents camps de l'activitat física i de l'esport
- Realitzar programes d'activitats físiques i esportives

General

- Identificar l'objecte d'estudi de les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport
- Adquirir la formació científica bàsica aplicada a l'activitat física i a l'esport en les seves diferents manifestacions
- Reconèixer els fonaments epistemològics, històrics i educatius de l'activitat i de l'esport
- Descriure els factors comportamentals i socials que condicionen la pràctica de l'activitat física i de l'esport
- Elaborar textos escrits i audiovisuals relacionats amb les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport
- Aplicar els drets fonamentals i de la igualtat d'oportunitats entre homes i dones, els principis d'igualtat d'oportunitats i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, de solidaritat, de protecció medioambiental i els valors propis d'una cultura de la pau i de valors democràtics

Transversal

- Comprendre la literatura científica de l'àmbit de l'activitat física i l'esport en llengua anglesa i en altres llengües de presència significativa en l'àmbit científic
- Aplicar les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC) a l'àmbit de les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport
- Utilitzar les fonts del coneixement científic certificat en l'àmbit de les Ciències de l'Activitat Física i de l'Esport
- Aplicar els coneixements a la seva feina, de forma professional, amb l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes a l'àrea de l'Activitat Física i de l'Esport
- Generar recursos per l'adaptació a noves situacions i resolució de problemes, i per l'aprenentatge autònom i la creativitat
- Incorporar hàbits de l'excel·lència i de qualitat per a l'exercici professional
- Actuar dins dels principis ètics necessaris pel correcte exercici professional, segons el marc normatiu

Descripció

En aquest segle XXI l'ensenyament de l'Educació Física, l'Activitat Física i l'Esport necessita de professionals crítics i reflexius, amb un alt component de compromís ètic i moral, sobre les seves accions docents i els fenòmens culturals i socials que ens envolten.

Des d'aquesta perspectiva, aquesta matèria té com a principal propòsit presentar els fonaments pedagògics i didàctics vinculats a l'Educació Física, l'Activitat Física i l'Esport des de l'aproximació als quatre temes del programa.

El primer tema, "Bases pedagògiques i didàctiques de l'Educació Física, l'Activitat Física i l'Esport", serveix com a introducció als conceptes bàsics d'educació, pedagogia i didàctica per així fonamentar el potencial formatiu de l'Activitat Física i l'Esport en el procés vital de l'ésser humà. Seguidament, en aquest primer tema s'estudia el passat, el present i el futur de l'Educació Física, per finalment acabar reflexionant sobre l'educació en valors en aquestes disciplines.

El propòsit del segon tema, "Fonaments curriculars de l'Educació Física", és situar l'alumnat en el marc legal i institucional que regula les actuals Lleis educatives, per a posteriorment aprofundir en els Decrets vigents i els desplegaments dels seus respectius currículums, tant a l'ESO com al Batxillerat.

El tercer tema, "Principis de la intervenció pedagògica i didàctica en l'ensenyament de l'Educació Física, l'Activitat Física i l'Esport" permetrà explorar i reflexionar sobre els perfils i els rols dels professionals d'aquest àmbit i, finalment, ajudarà a conèixer les principals bases didàctiques i metodològiques per a la preparació, la gestió i l'avaluació de la pràctica.

Finalment, i des d'una mirada actual, amb el quart tema d'estudi, "Models pedagògics en l'Educació Física i l'Esport: de la teoria a la pràctica" es pretén que l'alumnat pugui elaborar diverses propostes d'ensenyament-aprenentatge que s'emmarquen en els models pedagògics més actuals i innovadors.

"Aquesta assignatura disposa de recursos metodològics i digitals per fer possible la seva continuïtat en modalitat no presencial en el cas de ser necessari per motius relacionats amb la Covid-19. D'aquesta forma s'assegurarà l'assoliment dels mateixos coneixements i competències que s'especifiquen en aquest pla docent."

Resultats d'aprenentatge

1. Explicar l'estructura i funcionament de la UPF i el projecte educatiu del ESCCS (Escola Superior de Ciències de la Salut).

2. Descriure les bases de l'educació i els principis de l'educació física i l'esport per a la formació integral de les persones.

- Diferenciar pedagogia, educació i didàctica.
- Pensar l'educació com a comunicació humana: educabilitat i educativitat
- Comprendre les bases pedagògiques, formatives i en valors de l'educació física i l'esport

3. Explicar de manera coherent els fonaments curriculars de l'educació física formal.

- Discriminar i justificar l'educació formal, informal i no formal.
- Analitzar el sistema educatiu i la seva aportació a l'educació física, l'esport i l'activitat física.
- Estudiar el currículum basat en les competències.

Metodologia de treball

La metodologia de l'assignatura es durà a terme combinant temps presencials d'aula, amb temps de treball autònom, amb suport de l'entorn virtual d'aprenentatge. El percentatge de temps que l'estudiant dedica es reparteix de la manera següent:

ECTS

Sessions presencials a l'aula (exposició de teoria, seminaris, tutories personalitzades)	Exposicions teòriques amb suport audiovisual i amb participació activa de l'alumnat simulacions, jocs de rol, treball en grups, aplicació de la pràctica a la teoria, aprenentatge basat en problemes (ABP), presentacions per part dels estudiants, simulacions	2,4
Treball autònom	Lectura d'articles, estudi personal, solució de problemes, cerques d'informació (bibliografia, webgrafia), treballs guiats (qüestionaris, wikis, debats, fòrums..), reproducció de models, càpsules de vídeo, solució de problemes	3,6

Tant en les sessions presencials com en el treball autònom, l'estudiant treballarà de forma individual i en grups de treball.

Cada ECTS equival a 25 hores de dedicació de l'estudiant, considerant el temps invertit al total de les activitats relacionades amb el temps presencial i el temps de treball autònom, que el professor de l'assignatura guia, així com els temps de lectura, cerca d'informació, connexió a l'Aula Virtual, elaboració de treballs, etc.

Continguts

TEMA 0. UPF: ESTRUCTURA, FUNCIONAMENT I ESTUDIANTS.

TEMA 1. BASES PEDAGÒGIQUES I DIDÀCTIQUES DE L'EDUCACIÓ FÍSICA, L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT.

- 1.1. Aproximació conceptual: Pedagogia, Didàctica, Educació Física, Activitat Física i Esport.
- 1.2. Pedagogia Crítica en Educació Física: conceptualització, orígens i principis.
- 1.3. Orígens i evolució històrica de l'Educació Física.
- 1.4. L'Educació Física del segle XXI: cap a on anar-hi?
- 1.5. L'Educació Física i l'Activitat esportiva i recreativa com a espai d'educació en valors.

TEMA 2. FONAMENTS CURRICULARS DE L'EDUCACIÓ FÍSICA.

- 2.1. Educació formal, no formal i informal. Educació Formal en l'Estat Espanyol i a Catalunya: legislació bàsica.
- 2.2. El currículum competencial d'Educació Física a l'ESO i el Batxillerat.
- 2.3. Orientacions metodològiques i per a l'avaluació de l'assignatura a l'ESO.

TEMA 3: PRINCIPIS DE LA INTERVENCIÓ PEDAGÒGICA I DIDÀCTICA EN L'ENSENYAMENT DE L'EDUCACIÓ FÍSICA, L'ACTIVITAT FÍSICA I L'ESPORT

- 3.1. Perfils i rols del professorat/monitoratge i anàlisi de les competències docents claus.
- 3.2. Exercici professional i educació: el codi deontològic dels professionals de l'Educació Física i l'Esport.

TEMA 4. METODOLOGIES I MODELS PEDAGÒGICS EN L'EDUCACIÓ FÍSICA I L'ESPORT: DE LA TEORIA A LA PRÀCTICA.

- 4.1. Metodologies i models bàsics: Aprenentatge cooperatiu; Educació esportiva; Model comprensiu (TGfU); Educació aventura; Responsabilitat personal i social; Estil actitudinal; i Autoconstrucció de materials.
- 4.2. Models pedagògics innovadors: Gamificació; Contracte didàctic; Aprenentatge basat en problemes; Aprenentatge i servei; i Aprenentatge per projectes.

Activitats d'aprenentatge

Les activitats de l'assignatura segueixen el sistema d'avaluació contínua, és a dir, que al llarg del trimestre el professor planteja diverses activitats, que els estudiants han de resoldre i entregar. El treball de cada una de les activitats permet valorar a l'estudiant, el seguiment que fa a l'assignatura i els elements de millora, a partir dels comentaris i notes que el professor/a farà de les activitats.

Les activitats que es plantegen poden ser individuals o en grups de treball. El professor dona les indicacions per tal que els estudiants les puguin elaborar i entregar. Totes les activitats que es plantegen estan pensades perquè els estudiant tinguin una perspectiva pràctica dels temes que es desenvolupen a llarg de les deu setmanes del trimestre.

Sistema d'avaluació

Sistema de qualificació (Real decreto 1125/2003, de 5 de septiembre) que estableix el sistema europeu de crèdits i el sistema de qualificacions a les titulacions universitàries de caràcter oficial i vàlides a tot el territori estatal:

0 - 4,9: Suspès

5,0 - 6,9: Aprovat

7,0 - 8,9: Notable

9,0 - 10: Excel·lent

L'aprovat de l'assignatura s'obté amb una qualificació igual o superior a 5 punts (sobre 10 punts) d'acord amb la següent taula de ponderació:

Activitat avaluadora	Ponderació	Competències avaluades
Treball individual	15 %	CB2, CB3, CB5, G1, G2, G3, G5, G11, G12 T1, T2, T3, T4, T6, T7, T8
Treball grupal	35 %	CB1, CB4 G1, G2, G3, G5, G11, G12 T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8 E1, E6, E9
Examen	50 %	CB1, CB2, CB3, T1, T6, T7, T8

REQUISITS:

Activitat avaluadora	Ponderació	Criteri
Treball individual	15%	Qualsevol Nota
Treball grupal	35%	Qualsevol Nota
Examen	50%	5/10

- Assistència mínima-obligatòria a les sessions presencials i online del 60%. **Les faltes no són justificables.**
- Lliurament dels treballs en el seu termini. No s'accepten treballs fora de temps. En aquest cas, l'alumne/at tindrà un zero en la tasca.
- Compliment de les normes del "Compromís de treball en grup" signat al principi del trimestre.
- No plagiar cap de les activitats i/o tasques. No enganyar.

IMPORTANT:

- La nota de l'examen ha de ser de 5 o superior per fer mitja amb la resta d'activitats avaluadores. En cas de no aprovar-se s'aniria directament a la recuperació.

- **"La còpia total o parcial en qualsevol de les activitats d'aprenentatge significarà un "No Presentat" en l'assignatura, sense opció a presentar-se a la prova de recuperació i sense perjudici de l'obertura d'un expedient per aquest motiu."**

RECUPERACIÓ:

Activitat avaluadora	Ponderació	Criteri
Treball individual	15 %	No recuperable
Treball grupal	35 %	No recuperable
Examen	50 %	5/10

Recursos

Bàsics

Bibliografies

- Blázquez, D. (2013). Diez competencias docentes para ser mejor profesor de educación física. Barcelona. INDE.
- Blázquez, D. (coord.). (2016). Métodos de enseñanza en educación física. Enfoques innovadores para la enseñanza de competencias: Barcelona: INDE
- González Arévalo, C. i Lleixà Arribas, T. (coords.) (2010). Didáctica de la Educación Física. Barcelona: Graó
- Lorente-Catalán, E. y Martos-García, D. (eds.) (2018). Educación Física y pedagogía crítica. Propuestas para la transformación personal y social. Lleida: Edicions de la Universitat de Lleida; Valencia: Publicacions de la Universitat de València

Complementaris

Bibliografies

- Blázquez, D. (2001). La educación física. Barcelona: Inde.
- Blázquez, D. (2017). Cómo evaluar bien en educación física. Barcelona: INDE
- Blázquez, D., i Sebastian, E. (2010). Enseñar por competencias en Educación Física (2ª Ed.). Barcelona: INDE.
- Chiva, O. i Martí, M. (coord.) (2016). Métodos pedagógicos activos y globalizadores. Conceptualización y propuestas de aplicación. Barcelona: Graó.
- Contreras, O. i Gutiérrez, D. (coords.) (2017). El aprendizaje basado en proyectos en educación física. Barcelona: INDE
- Devís (2001). La Educación Física, el deporte y la salud en el siglo XXI. España: Marfil.
- Fraile, A. (2004). Didáctica de la Educación Física. Una perspectiva crítica y transversal. Madrid: Editorial Biblioteca Nueva.
- González Arévalo, C. i Lleixà Arribas, T. (coords.) (2010). Educación Física. Complementos de formación disciplinar. Barcelona: Graó.
- González Arévalo, C. i Lleixà Arribas, T. (coords.) (2010). Educación Física. Investigación, innovación y buenas prácticas. Barcelona: Graó.
- Isidori, E. i Fraile, A. (coords.) (2011). La pedagogía del deporte hoy. Escenarios y desafíos. Roma: Edizioni Nuova Cultura
- Parlebas, P. (2001). Juegos, deporte y sociedad. Léxico de praxiología motriz. Barcelona: Paidotribo
- Pieron, M. (1999). Para una enseñanza eficaz de las actividades físicas. Barcelona: INDE
- Prat, M. i Soler, S. (2003) Actitudes, valores y normas en la educación física y el deporte. Barcelona: INDE.
- Ruíz Omeñaca, J.V. (2004). Pedagogía de los valores en la educación física. Madrid: Editorial CCS.
- Sánchez Bañuelos, F. (coord.) (2005). Didáctica de la educación física. Madrid: Pearson Educación.
- Sicilia, A. i Fernández-Balboa, J.M. (coords.) (2005). La otra cara de la enseñanza. La Educación Física desde una perspectiva crítica. Barcelona: INDE
- Siedentop, D. (2008). Aprender a enseñar la educación física. Barcelona: INDE.
- Vazquez, B. (coord.). Bases educativas de la actividad física y el deporte. Madrid: Síntesis.

Enllaços web

- Decret 142/2008, de 15 de juliol, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del batxillerat (DOGC núm. 5183, de 29.7.2008). Disponible en: http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=507489&versionId=1011499&language=ca_ES
- Decret 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria (DOGC núm. 6945, de 28.8.2015). Disponible en: http://dogc.gencat.cat/ca/pdogc_canals_interns/pdogc_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=701354&language=ca_ES
- GENERALITAT DE CATALUNYA. Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació (LEC) (DOGC 16 de juliol; entrada en vigor dia 17 de juliol de 2009). Disponible en: http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&documentId=480169